

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Serviceplan för Ronneby kommun 2021

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

1	Bakgrund.....	4
1.1	Ronnebys vision för landsbygdsutveckling	5
1.2	Serviceplanens framtagande och omfattning	6
1.3	Avgränsning	6
2	Syfte	6
3	Olika stöd för utveckling på landsbygden	7
4	Regionala mål	8
4.1	Regionala strategiska noder	8
4.1.1	Vilka är de strategiska noderna?	8
5	Nuläge – strategiska noder samt övriga områden	10
5.1	Befolkningsstatistik och service per strategisk nod	10
5.1.1	Bräkne-Hoby	10
5.1.2	Eringsboda	11
5.1.3	Hallabro- Backaryd	12
5.1.4	Johannishus	13
5.1.5	Listerby-Kuggeboda	14
5.1.6	Saxemara	15
5.2	Områden utanför utpekade strategiska noder	16
5.3	Tillgänglighet till service i Ronneby kommun	17
5.3.1	Tillgänglighet till dagligvarubutiker med fullsortiment	17
5.3.2	Tillgänglighet till drivmedelstationer	18
5.3.3	Tillgänglighet till posttjänster	18
5.3.4	Tillgänglighet till apotekstjänster	19
5.3.5	Tillgänglighet till kontantuttag	19
5.3.6	Tillgänglighet till betalningsförmedling	20
5.3.7	Tillgänglighet till dagkassehantering	20
5.4	Serviceutövare i Ronneby kommun	21
5.4.1	Dagligvaror fullsortiment	21
5.4.2	Drivmedel	22
5.4.3	Posttjänster	23

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

5.4.4	Apotekstjänster	24
5.4.5	Besöks- och medborgarinformation.....	25
5.5	Fibernät	26
6	Analys.....	27
6.1	Generell tillgänglighet till service i Ronneby kommun	27
6.2	Olika målgruppers behov av service	27
6.2.1	Invånares behov av service	27
6.2.2	Företagens behov av service	28
6.2.3	Besökarnas behov av service	28
6.3	Sårbara grupper och framtida utveckling	28
6.4	Relevansen av de strategiska noderna.....	29
7	Kommunala mål.....	29

1 Bakgrund

I Ronneby kommun bor drygt 29 500 invånare. Ronneby tätort är tillsammans med Kallinge kommunens huvudorter samt största serviceorter med en befolkning på nästan 18 000 invånare (13 000 respektive 5 000). Med andra ord bor över 40 % av invånarna utanför stadskärnor. Huvudtätorten har gott om service med både centrumhandel och externa köpcentrum i utkanten, varav Viggenområdet är det område som utvecklats senast.

Platser där det är attraktivt att bo och arbeta, starta och driva företag samt turista behöver både kommersiell och offentlig service. Tillgång till livsmedelshandel, fibernät, drivmedel, hälso- och sjukvård är faktorer av vikt för att vardagslivet ska fungera för människor på landsbygden. Permanent- och fritidsboenden i attraktiva boendemiljöer kan ge underlag för lokal service som butiker, skolor och kollektivtrafik. Etablering av olika verksamheter skapar arbetstillfällen och bidrar till en levande landsbygd.

Med en stor del av kommunens befolkning boende i de mindre tätorterna och dess omland ökar behovet av tillgänglig service utanför huvudtätorten. De flesta av tätorterna på landsbygden har någon form av kommersiell service bestående av en dagligvarubutik eller en mindre servicebutik i anslutning till drivmedelsstation.

Dagligvarubutiken och/eller drivmedelsstationen förknippas oftast med ren kommersiell service såsom post- och paketservice, utlämning av apoteksvaror, spelombud, ombud för systembolaget samt möjligheter att ta ut kontanter. Försvinner butiken minskar förutsättningarna för denna service, samtidigt som det påverkar den offentliga servicen såsom förskola, skola och äldreomsorg. Samordning mellan offentlig, kommersiell och ideell service är väsentligt och förutsätter ett aktivt deltagande från alla parter.

I denna serviceplan beskrivs tillgång till kommersiell service i Ronneby kommun, med syftet att utgöra underlag och stöd för planering och bedöma prioriteringar på kommunal och lokal nivå. Den kommunala planen kan också kopplas till Blekinges regionala serviceplan 2020, vilken beskriver gemensamma riktlinjer för regionens invånare och företagare, medan denna kommunala serviceplan ger underlag för Ronneby kommuns specifika servicestruktur och prioriteringar. Ronneby kommuns serviceplan är framtagen 2021 för att aktualiseras varje mandatperiod.

Bild 1. Ronneby kommun och dess tätorter, källa: ÖP 2018.

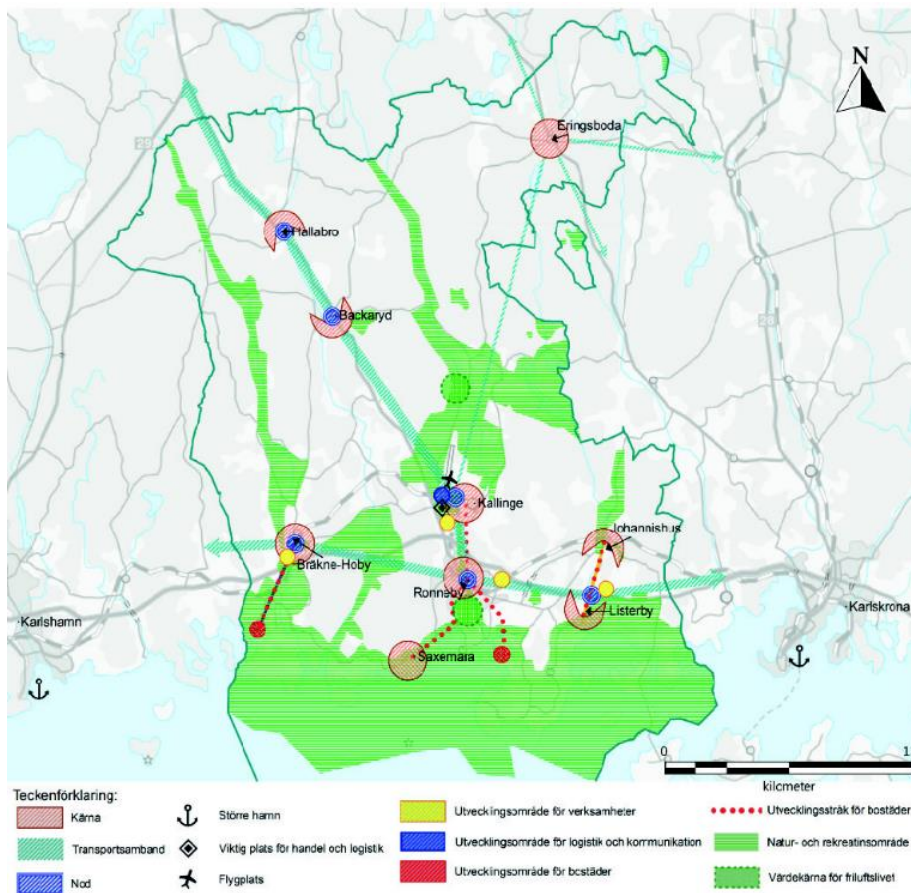

Bild 2. Utvecklingsstrategierna för kommunen där de nya kärnorna är angivna. (ÖP).

1.1 Ronneby vision för landsbygdsutveckling

Ronneby kommuns vision har varit en utgångspunkt för arbetet med kommunens senaste översiktsplan. Den har vidareutvecklats och konkretiserats (källa: Ronneby 2035, ÖP, 2018). I Ronneby kommun vill man att fler ska kunna bo och jobba på landsbygden, vilket är en förutsättning för en levande landsbygd.

Översiktsplanen har tre framtidsbilder som beskriver hur kommunen ska se ut år 2035; *Nära till varandra*, *Livskvalitet på stad och landsbygd*, *Guldläge för utveckling mitt i Blekinge*. Framtidsbilderna bottenar i ett brett arbete som bygger på medborgardialog, politiskt arbete och kommunens befintliga styrdokument.

Visionen för framtidsbilden **Livskvalitet i stad och på landsbygd** har beskrivits mer i detalj och lyder: ”År 2035 finns en mångfald av attraktiva boendemiljöer i hela kommunen. De präglas av god service, bra kommunikationer och en blandad bebyggelse. Boendemiljön utmärks av ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet där alla har tillgång till en rik natur, underbara vatten och en bredd av fritidsaktiviteter. Vårt kulturarv värnas som en resurs och kulturlivet är tillgängligt för alla.”

I Ronneby kommuns landsbygdspolitiska program uttrycks kommunens strävan och vad som ska uppnås i arbetet med landsbygdsutveckling. Syftet med programmet är att succesivt förbättra landsbygdernas attraktivitet, som en plats att bo, besöka och driva företag i

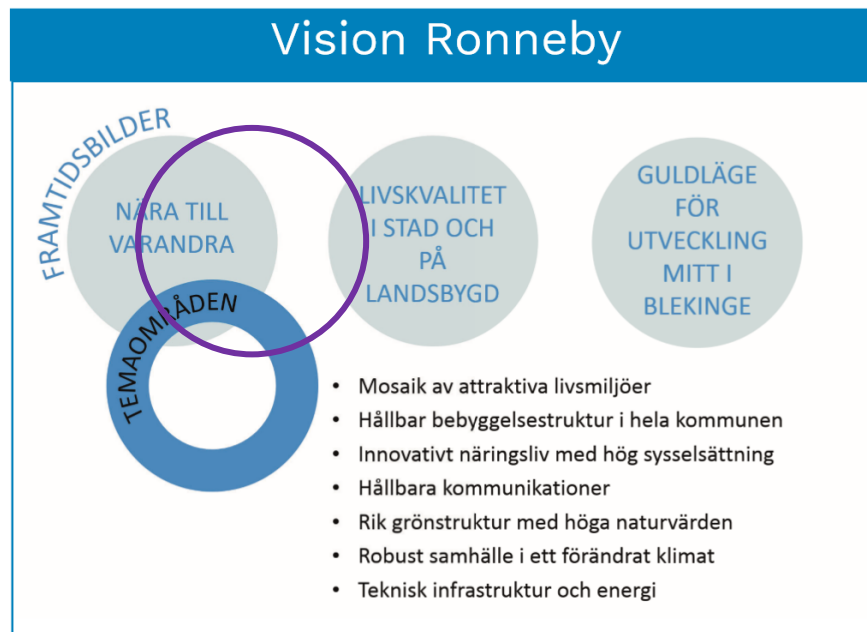

Bild 3. Visionsbild för Ronneby kommun (källa: ÖP Ronneby 2035).

1.2 Serviceplanens framtagande och omfattning

Serviceplanen har utarbetats av Blekinges kommuner med processtöd från Region Blekinge och stöd från europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Arbetet har bestått av analyser av data och statistik samt Ronneby kommuns översiktsplan med flera övriga planer, dialog med tjänstemän som jobbar med bland andra befolkningsstatistiska-, miljö-, turism- och digitaliseringsfrågor samt med andra organisationer kring serviceplanering. Under samma period har Blekinges övriga kommuners serviceplaner samt den regionala serviceplanen tagits fram.

1.3 Avgränsning

Planen beskriver den kommersiella servicen på landsbygden som bland annat omfattar dagligvaruhandel och drivmedel. I planen ingår inte åtgärder för verksamheter som via lagstiftning är ålagda kommunen, inte heller regional eller ideell service. Ronneby kommun har flera dokument som behandlar service på landsbygden, till exempel översiktsplanen som antogs 2018 och som gäller till 2035.

Serviceplanen beskriver de servicenoder som Region Blekinge har pekats ut i Ronneby kommun med fullskaligt och med icke fullskaligt utbud. Dessa omfattar: Bräkne-Hoby, Hallabro-Backaryd, Saxemara, Johannishus. Listerby-Kuggeboda, samt Eringsboda. Utöver detta beskrivs tillgången till kommersiell service över hela kommunen.

2 Syfte

Syftet med serviceplanen är att beskriva tillgång till kommersiell service i Ronneby kommun, samt att ange målen för servicearbetet i Ronneby kommun. Detta är viktigt för att kunna planera och bedöma prioriteringar samt aktivitetsinsatser på kommunal och lokal nivå.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

I förordningen om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284) framgår att kommuner och företag kan få stöd till kommersiell service om kommunen har planerat sin service så att behovet av stöd kan bedömas:

”Den kommun som sökande verkar i, ska ha aktuell serviceplan eller översiktsplan som omfattar även serviceplanering. Stöd får endast lämnas om kommunen har planerat varuförsörjningen på ett sådant sätt att behovet kan bedömas”.

Dessa stöd förmedlas i Blekinge län via Region Blekinge och Länsstyrelsen i Blekinge län.

Serviceplanen syftar också till att öka engagemang, förståelse och kunskap kring service som en del av kommunens arbete med landsbygds- och näringslivsutveckling, samt att tillgång till den lokala servicen vägs in i kommunens långsiktiga och strategiska planering. Serviceplanen är också ett verktyg för olika aktörer som vill utveckla landsbygden och ska ses som ett komplement till kommunens översiktsplanearbete.

3 Olika stöd för utveckling på landsbygden

Stöd till kommersiell service kan lämnas till dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar i områden där servicen är gles. Om det finns särskilda skäl kan stöd också beviljas till varubussar och fackhandelsservice. Stöd kan lämnas i form av investeringsbidrag, servicebidrag och hemsändningsbidrag, som beskrivs nedan tillsammans med andra former av stöd. Mer information om respektive stöd finns att söka hos respektive organisation.

Hos Ronneby kommun finns att söka:

Hemsändningsbidrag till livsmedelshandlare belägna utanför tätorterna. Detta hemsändningsbidrag omfattar dagligvaror till hushåll på landsbygd och lämnas till butik på landsbygden, som kör hem dagligvaror till enskilda konsumenter.

Hos Region Blekinge finns att söka:

Servicebidrag till dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar på landsbygden, i syfte att överbrygga en tillfällig svacka i likviditet eller lönsamhet.

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen. Det särskilda driftstödet är ett statligt finansierat stöd som förmedlas via Region Blekinge. För att kunna söka stödet behöver dagligvarubutiken uppfylla vissa krav, varav ett är att avståndet till närmsta belägna dagligvarubutik ska vara minst 10 km.

Investeringsbidrag för utveckling av verksamhet.

Företagsstöd för att hjälpa länets företag att få en långsiktig lönsamhet och tillväxt.

Hos Länsstyrelsen i Blekinge finns att söka:

Investeringsstöd för kommersiell och offentlig service för den lokala servicen på landsbygden ska kunna bevaras och utvecklas.

4 Regionala mål

Region Blekinge arbetar för utveckling av den kommersiella servicen i länet. Målen är både långsiktiga och kortsiktiga och beskrivs utförligt i den regionala serviceplanen.

Målen utgår från att förutsättningar till kommersiell och annan grundläggande service ska vara jämlika för alla invånare och företag på landsbygden. Man vill säkra kommersiell och annan grundläggande service inom rimliga avstånd samt att dagligvarubutiker och drivmedelsstationer ska vara lönsamma, ändamålsenliga och fräscha.

4.1 Regionala strategiska noder

Region Blekinge har också tagit fram s.k. strategiska noder för Blekinge. Syftet med de strategiska noderna är dels att synliggöra befintliga strukturer i Blekinges geografi och dels att tillhandahålla ett planerings- och prioriteringsunderlag för de regionala och lokala satsningar som görs framöver i länet. Det kan exempelvis vara framtida bredbandsutbyggnad, planering av nya bostäder, tillgång till ett breddat utbud av besöksnäring, service och kollektivtrafik, som till exempel nya pendlarparkeringar och låncyckelsystem för att främja byten mellan olika färdmedel.

4.1.1 Vilka är de strategiska noderna?

De platser som är utpekade som **strategiska noder med ett fullskaligt utbud** besitter egenskaper såsom ett visst antal serviceslag och arbetstillfällen på platsen, återkommande besöksanledningar och kulturutbud, samt kollektivtrafikutbud.

För de strategiska noderna med fullskaligt utbud är det viktigt att vidareutveckla både de egenskaper de redan har, men även att arbeta för att förstärka med de strategiska egenskaper platsen saknar.

En strategisk nod med fullskaligt utbud innehåller minst fyra av följande sex egenskaper:

- Kommersiell- och annan grundläggande service
- Offentlig service (minst tre olika serviceslag på platsen)
- Kultur och besöksanledning (minst två olika besöksmål eller kulturutbud per år på platsen)
- Kollektivtrafikutbud (platser med minst 300 invånare och minst 7 turer i båda riktningarna, varav någon efter kl. 18 måndag till fredag, samt någon tur på lördag och söndag)
- Antal arbetstillfällen (minst 100 arbetstillfällen på platsen)
- Tillgång till bredband (platser där minst 60% av bostads- och verksamhetsbyggnader är anslutna till bredband om minst 100 Mbit/s)

Det kan även vara så att alla kriterier inte uppfylls på aktuell plats, men att platsen ligger geografiskt strategiskt i sitt omland och därför har pekats ut som **strategisk nod med ett icke fullskaligt utbud**. Då blir det extra viktigt att förstärka denna plats för att göra den till en strategisk nod med ett fullskaligt utbud.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

Bild 4. Strategiska noder i Blekinge, källa: Region Blekinge.

5 Nuläge – strategiska noder samt övriga områden

5.1 Befolkningsstatistik och service per strategisk nod

Under de följande rubrikerna redovisas statistik kring servicenivån för de noder i Ronneby kommun som Region Blekinge har pekat ut som strategiskt viktiga. De noder som ligger inom Ronneby stad har utelämnats eftersom förordningen om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284) inte är tillämpningsbar i dessa områden.

5.1.1 Bräkne-Hoby

Bräkne-Hoby fungerar som centralort och mötesplats för den sydvästra delen av kommunen. Bebyggelsen följer i huvudsak dalgångens kant ut mot kusten där Järnavik utgör Bräkne-Hobys förbindelse med havet. Bräkne-Hoby samhälle ska i egenskap av kärna fortsätta växa och utvecklas.

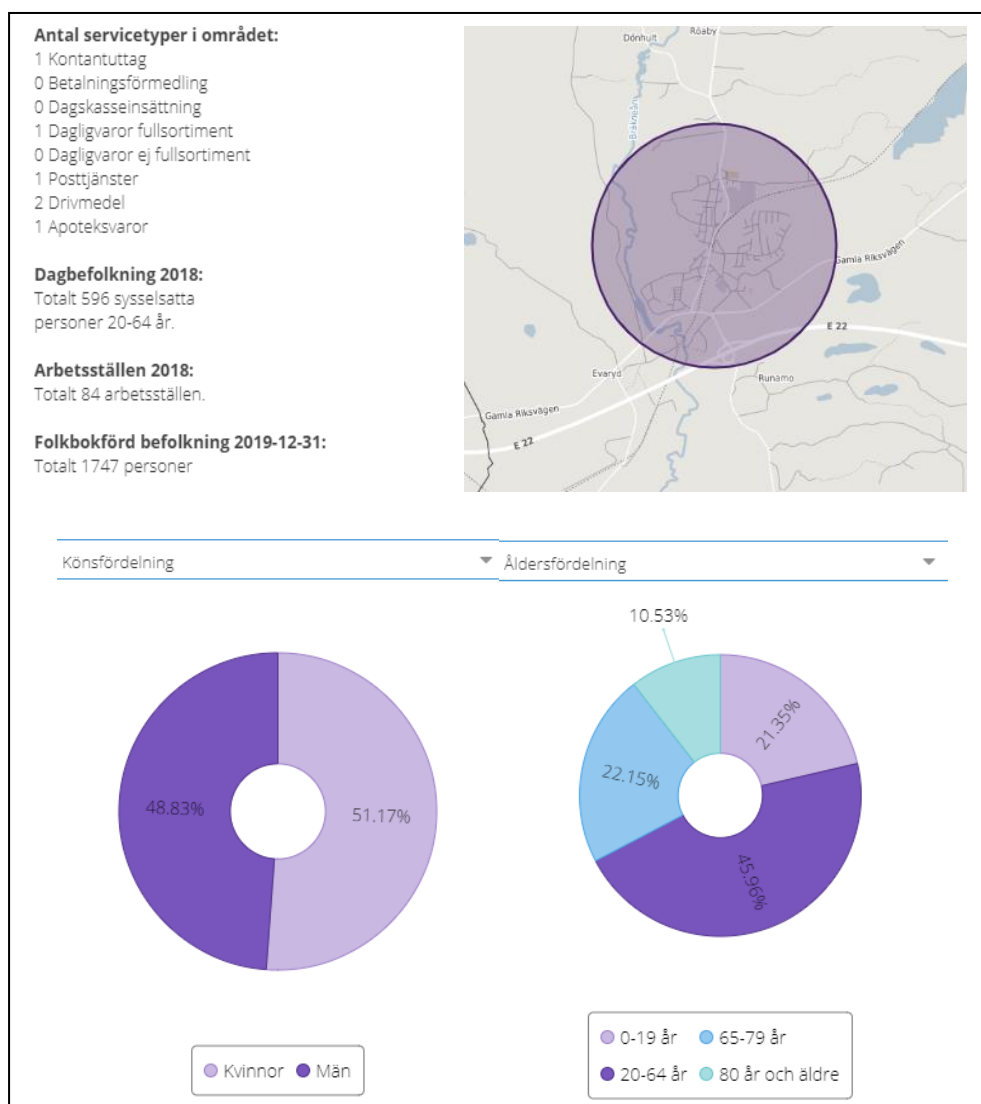

Bild 5. Befolkning, arbetsställen och servicetyper i Bräkne Hoby. Cirkeln överst till höger har en radie på 1,5 km. Källa: Pupos serviceanalys.

5.1.2 Eringsboda

Eringsboda fungerar som centralort och mötesplats för den nordöstra delen av kommunen. En stark småföretagaranda råder i bygden. I närheten av Eringsboda finns flera turistsatsningar såsom älgparken Ränthemåla gård, dansstället Eringsboda brunn och Hjorthålans camping. I framtiden förväntas inte någon större förändring i befolkning. Inflyttning till området sker i större utsträckning till de mindre byarna kring Eringsboda än till själva tätorten. Mer bebyggelse både i tätorten och i kringlandet ger positiva effekter för service och verksamheter.

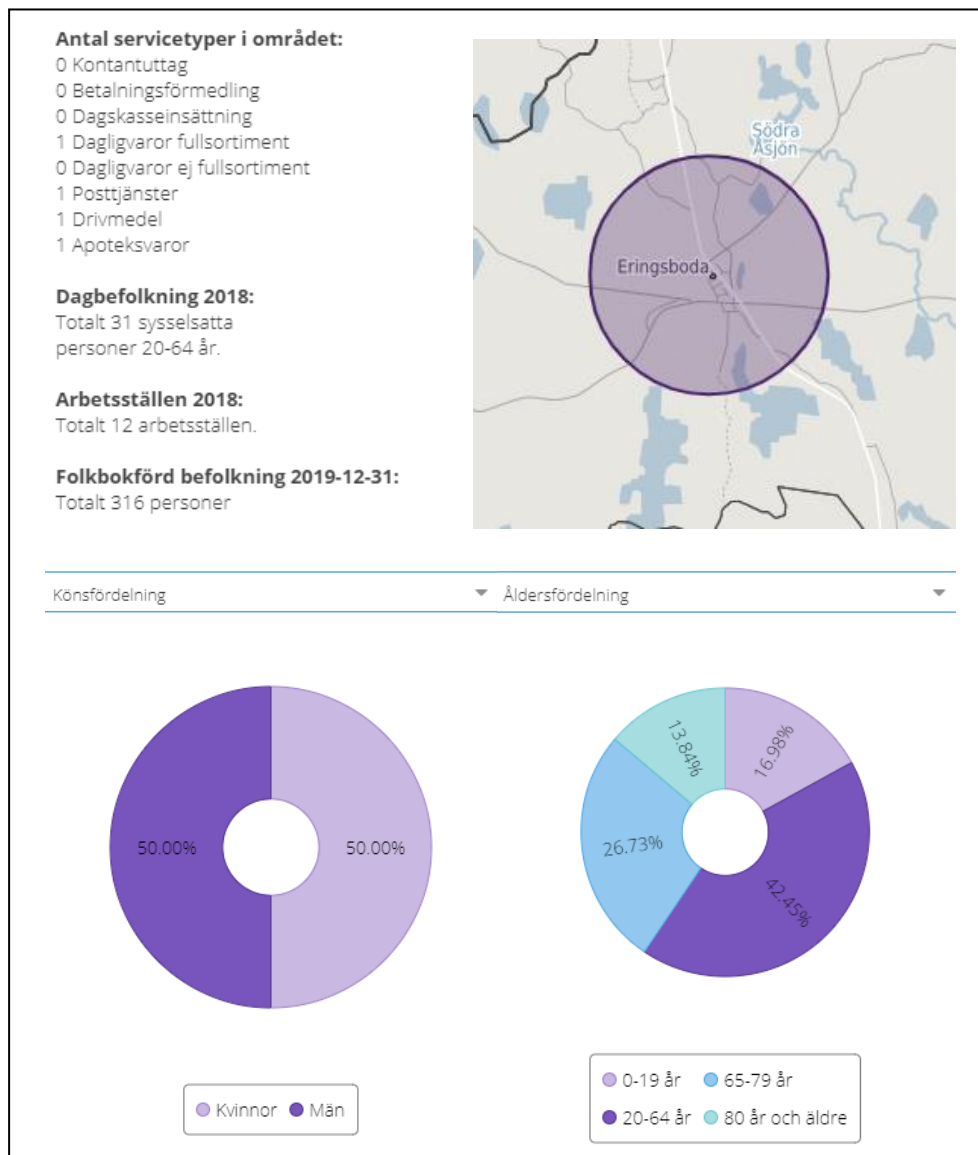

Bild 6. *Befolkning, arbetsställen och servicetyper i Eringsboda. Cirkeln överst till höger har en radie på 1,5 km. Källa: Pipos serviceanalys.*

5.1.3 Hallabro- Backaryd

Hallabros bykärna ligger i Vierydsåns dalgång. Hallabro utgör idag en av de mindre tätorterna och utgör en samfungerande kärna tillsammans med Backaryd. Omlandet består av skogsmark med en mosaik av odlingsmark och många sjöar. Hallabro utgör ett centrum för kringliggande bygger så som Belganet, Öljuhult och Tjurkhult.

Backaryd ligger ca 2 mil norr om Ronneby tätort. Bebyggelsen i tätorten är i huvudsak villor. Det finns även verksamhetsområden och ett mindre antal flerfamiljshus. Karaktärsskapande i samhället är den långa backen ”Klemmensbacken” som leder norrut till skogsbygden. Söderut finns ett varierat och kuperat landskap med ett pärlband av sjöar. Riksväg 27 går i dagsläget genom Backaryd men skall inom en snar framtid förläggas öster om samhället. I och med att huvuddelen av trafiken då flyttats från samhället blir det möjligt att förändra vägens karaktär. På samma sätt kan utformningen av byns centrum ges en mer småskalig karaktär som ger ökad möjlighet för att utveckla service samt turism- och besöksnäringen.

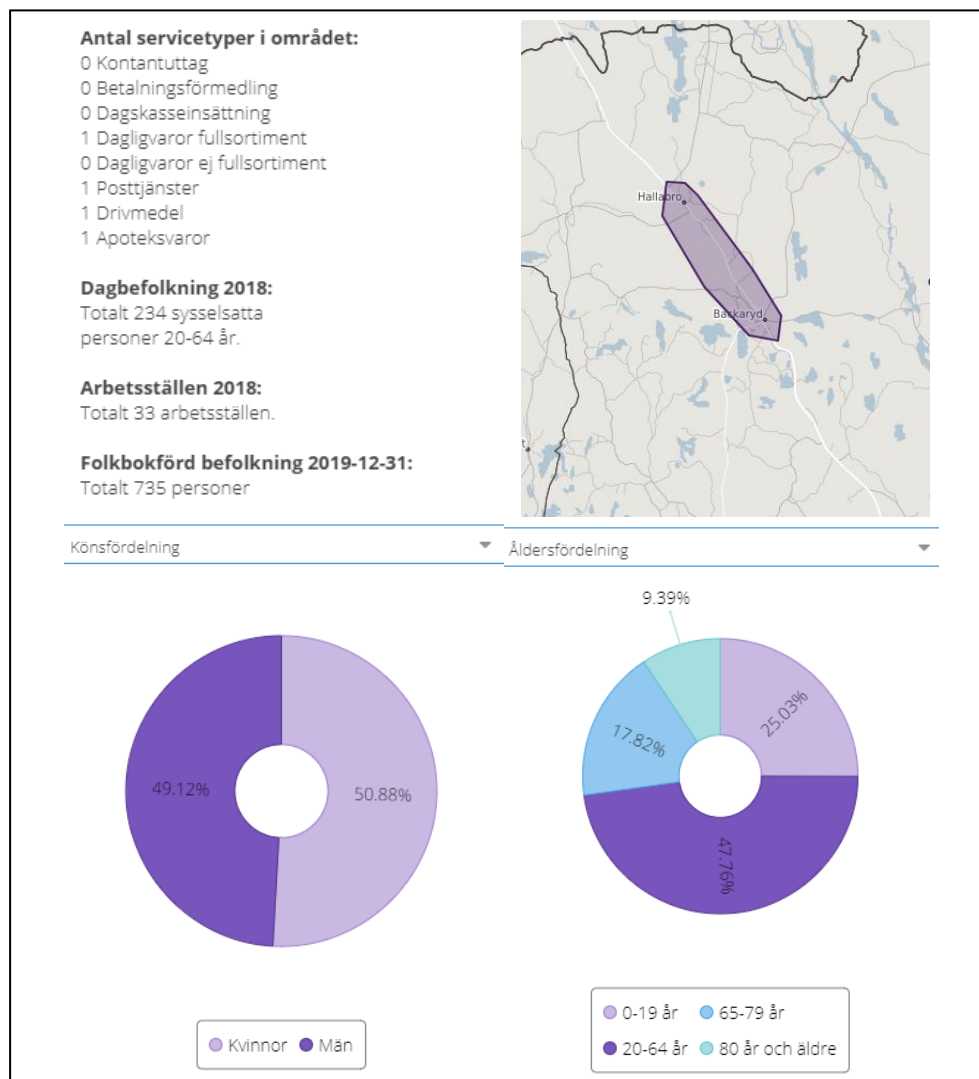

Bild 7. Befolkning, arbetsställen och servicetyper i Hallabro -Backaryd. Figuren överst till höger har en total längd på ca 6,3 km. Källa: Pupos serviceanalys.

5.1.4 Johannishus

Johannishus är i egenskap av kärna tänkt att växa tillsammans med Listerby. Samhället Johannishus har vuxit fram i utkanten av Johannishus gods i en knutpunkt mellan vägar och järnväg. Huvuddelen av samhällets bostadsbebyggelse ligger på en höjdrygg som omges av dalgångar i nord-sydlig riktning och Johannishusåsen väster om samhället. Utmed åsen går den gamla häradsvägen som binder samman kust, mellan- och skogsbygd. Befolkningsutvecklingen i Johannishus har haft en svagt nedåtgående trend under lång tid.

I tätorten med omland förväntas en viss befolkningsökning de kommande åren, denna stöds i översiktsplanen av nya områden för bostäder och service. Ny bostadsbebyggelse planeras söder om samhället för att knyta an till väg E22 och Listerby.

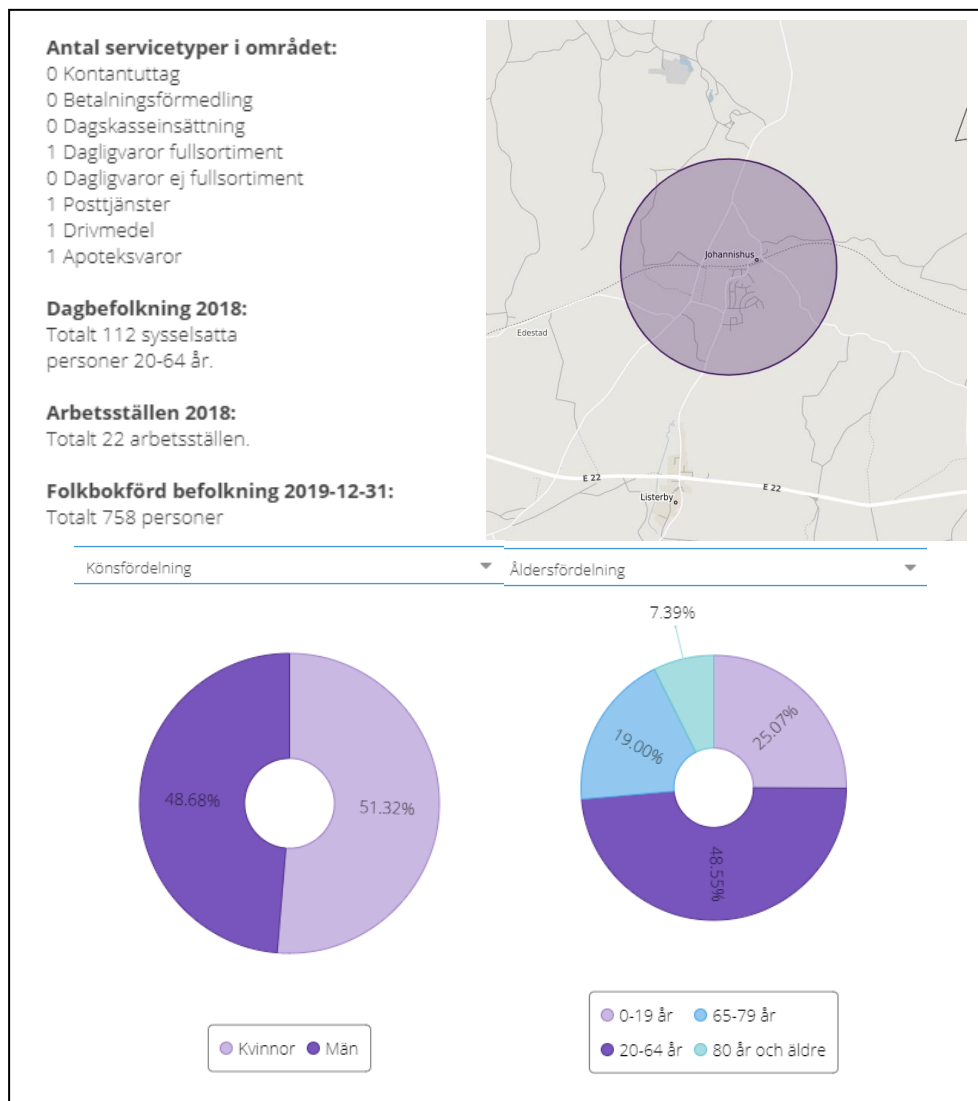

Bild 8. Befolkning, arbetsställen och servicetyper i Johannishus. Cirkeln överst till höger har en radie på 1,5 km. Källa: Pupos serviceanalys.

5.1.5 Listerby-Kuggeboda

Listerby är fortfarande ett relativt litet samhälle som har expanderat i fyrvägskorsningen mellan det som är väg E22, vägen upp mot Johannishus och vägen ner mot Slättanäs, Kuggeboda och Gö. Under det senaste årtiondet har mycket hänt i Listerby-Slättanäsområdet då nya villaområden har byggts. Bebyggelsen fortsätter att expandera i riktning mot havet och Kuggeboda i ett flackt landskap och idag är området populärt både för åretruntboende och sommarboende.

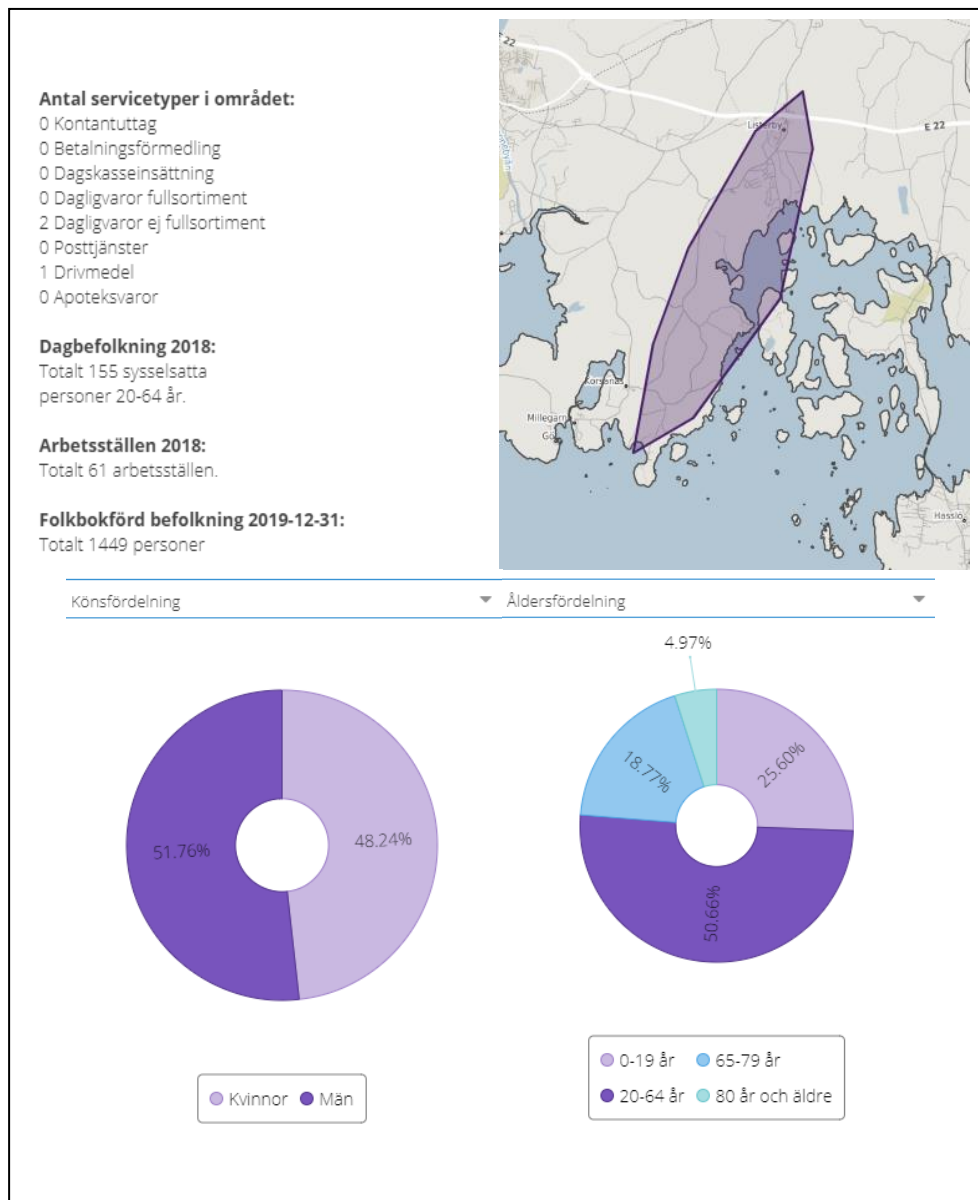

Bild 9. Befolkning, arbetsställen och servicetyper i Listerby-Kuggeboda. Figuren överst till höger har en total längd på ca 7,8 km. Källa: Pupos serviceanalys.

5.1.6 Saxemara

Saxemara har vuxit fram från ett litet fiske- och jordbrukssamhälle. Tätorten ligger i kanten av den breda, bördiga dalgången och längs den skyddade Saxemaravikens steniga strand. Saxemara upplevs ha sin bykärna i området vid kyrkan och skolan. Bebyggelsestruktur är väl anpassad till landskapet och varvad med naturområden. De kringliggande områdena Spjälkö och Spjälkönäs har ett väl sammanhängande väg- och stignät som anknyter till Saxemara. Badplatserna, båtbyggarna, campingen och fotbollsplanerna är tillsammans med båtvarvet karaktärsskapande och viktiga platser för orten.

Befolkningen i Saxemara tätort har legat relativt konstant under de senaste årtiondena men med en svagt nedåtgående trend. Idag bor ca 460 personer i tätorten och ytterligare 70 personer vid Spjälkö. Befolkningen i Saxemara förväntas öka under översiktsplanens tidshorisont fram till 2035.

Läget vid kusten och närheten till Ronneby stad gör orten attraktiv. Saxemara är en av kommunens utpekade kärnor. Med anledning av detta finns intentioner att bostadsbebyggelsen ska öka i området vilket i sin tur kan ge underlag till utökad service.

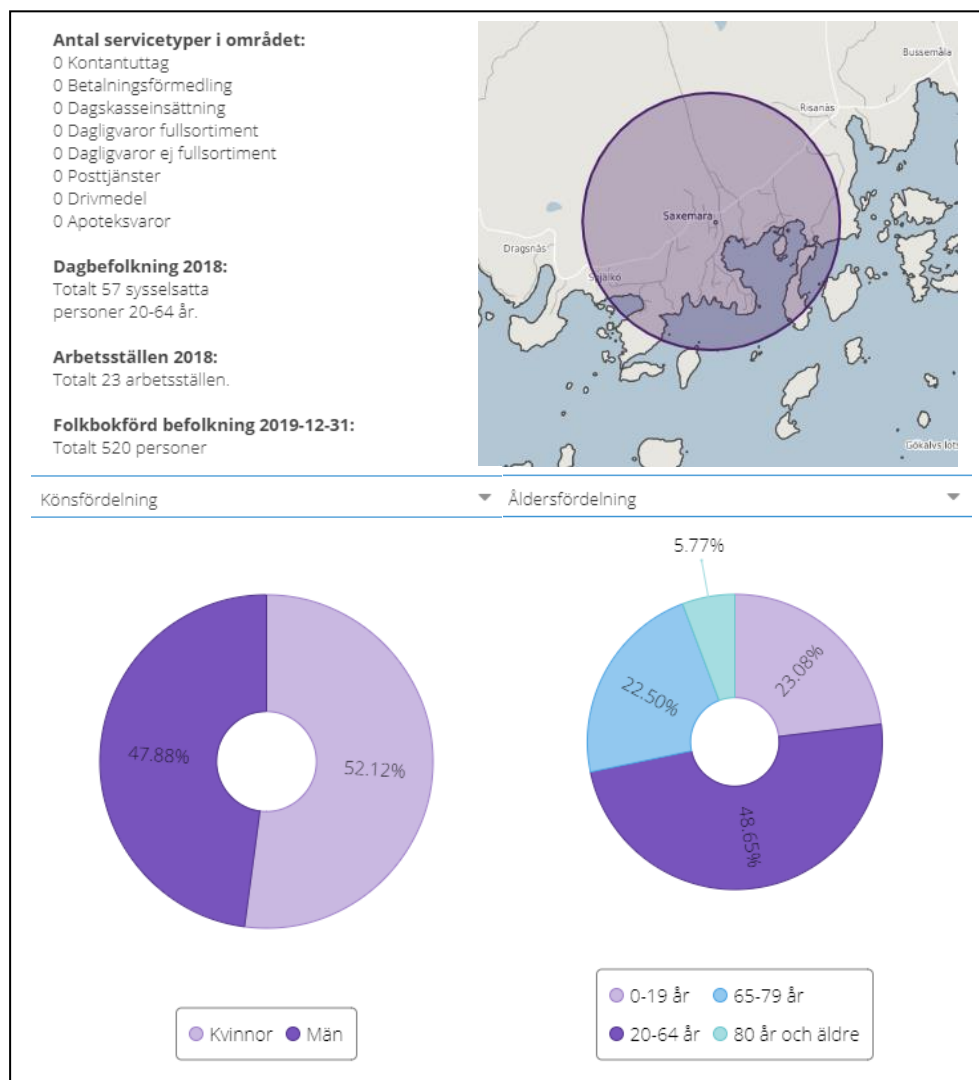

Bild 10. Befolkning, arbetsställen och servicetyper i Saxemara. Cirkeln överst till höger har en radie på 1,5 km. Källa: Pupos serviceanalys.

5.2 Områden utanför utpekade strategiska noder

Utöver de utpekade noderna, finns det flera områden i Ronneby kommun som har viktiga funktioner för servicenivån, trots att de inte uppfyller kriterierna för en strategisk nod enligt Region Blekinges definition.

Ett exempel på detta är Järnavik, som utgör en knutpunkt för friluftslivet i kommunen och där det också finns en möjlighet att ta sig ut i den Blekingiska skärgården, såväl västerut som österut. Bebyggelsen i Järnavik består till övervägande del av fritidshus. I Järnavik finns en växande besöksnäring med camping, badplatser, pensionat, B&B samt uthyrning av kajaker. Kopplingen till Svalemåla, Gamanäs och Gyön är viktigt för främst friluftslivet. Båten till Tjärö knyter ön till fastlandet. I framtiden förväntas en befolkningsökning i samhället som understöds av samhällets goda möjligheter till kollektivtrafikförsörjning. Järnavik utgör också en av de 13 noder som finns inom Blekinge Arkipelag, för bland servicefunktioner och byte av färdstätt.

I kommunens inland finns det också ett antal mindre orter som har en viktig funktion för sitt omland och dess identitet, som inte är utpekade som strategiska noder. Bland dessa kan särskilt nämnas Møljerud, Belganet och Tjurkhult.

I arbetet med servicefrågorna är det viktigt att inte glömma bort områdena mellan de strategiska noderna. Region Blekinge har också adresserat denna utmaning genom att ta fram en s.k. motpolskarta, där geografierna utanför de utpekade noderna redovisas och man lyfter där att dessa besitter andra kvaliteter än de strategiska noderna, t.ex. tillgång på naturvärden, vandringsleder, mål för besöksnäringen m.m.

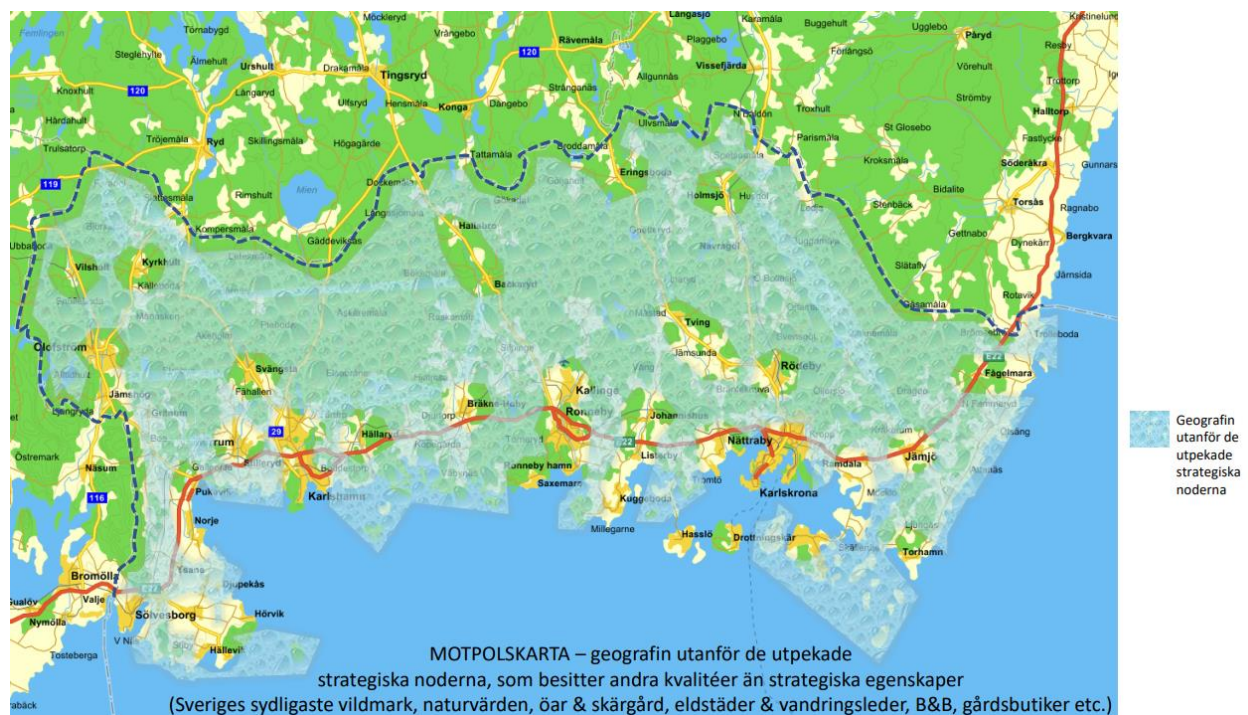

Bild 11. Motpolskarta: geografin utanför utpekade noder. Källa: Region Blekinge.

5.3 Tillgänglighet till service i Ronneby kommun

Under rubrikerna 6.3.1-6.4.4 redovisas tillgängligheten i avstånd till olika serviceslag i Ronneby kommun samt serviceutövare uppdelade på serviceslag. Av säkerhetsskäl listas inte serviceutöver inom kontantuttag, betalningsförmedling och dagkassehantering. De olika serviceslagen definieras enligt följande:

Dagligvaror fullsortiment - Butiker som på helårsbasis tillhandahåller fullt sortiment av dagligvaror

Drivmedel - Drivmedelsanläggning med möjlighet för privatperson att tanka personbil

Posttjänster - Postkontor eller postombud för paketutlämning

Kontantuttag - Uttag av kontanter i svenska kronor i uttagsautomat eller över disk/i kassa på bankkontor eller hos ombud.

Apoteksvaror - Apotek och apoteksombud för utlämning av receptbelagda läkemedel.

Betalningsförmedling - Betalning av räkningar med kontanter/kort eller från konto på bankkontor eller hos ombud.

Dagkassehantering - Insättning av kontanter för företag och föreningar.

5.3.1 Tillgänglighet till dagligvarubutiker med fullsortiment

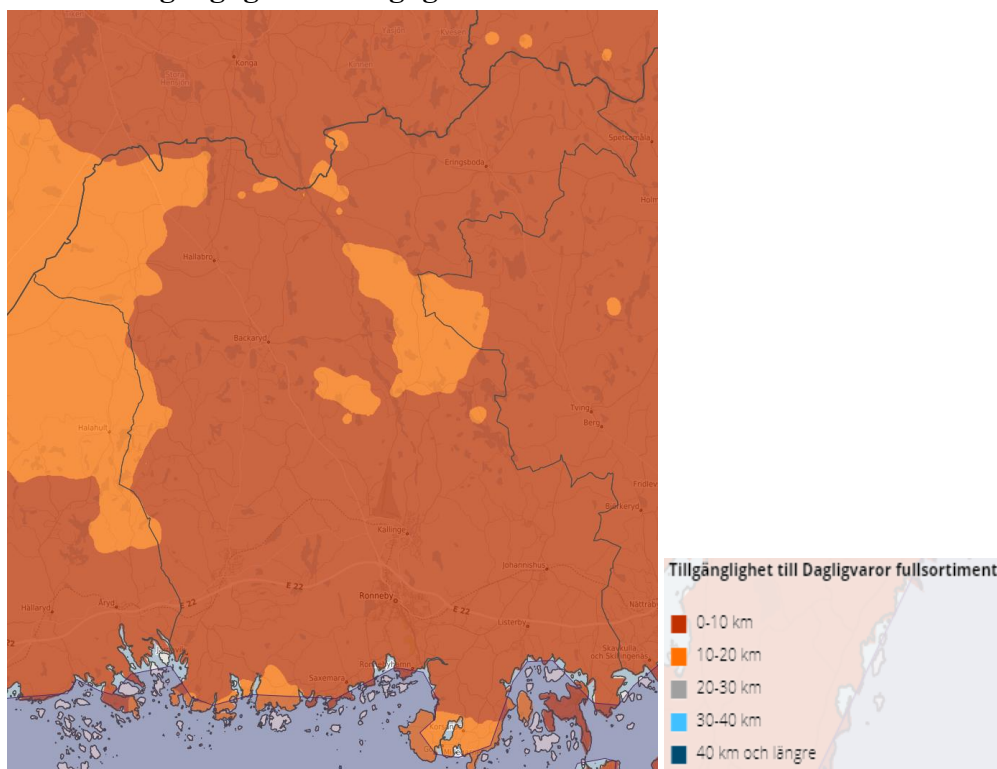

Bild 12. Tillgänglighet till dagligvarubutiker med fullsortiment i Ronneby kommun.

Källa: PIPOS Serviceanalys.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.3.2 Tillgänglighet till drivmedelstationer

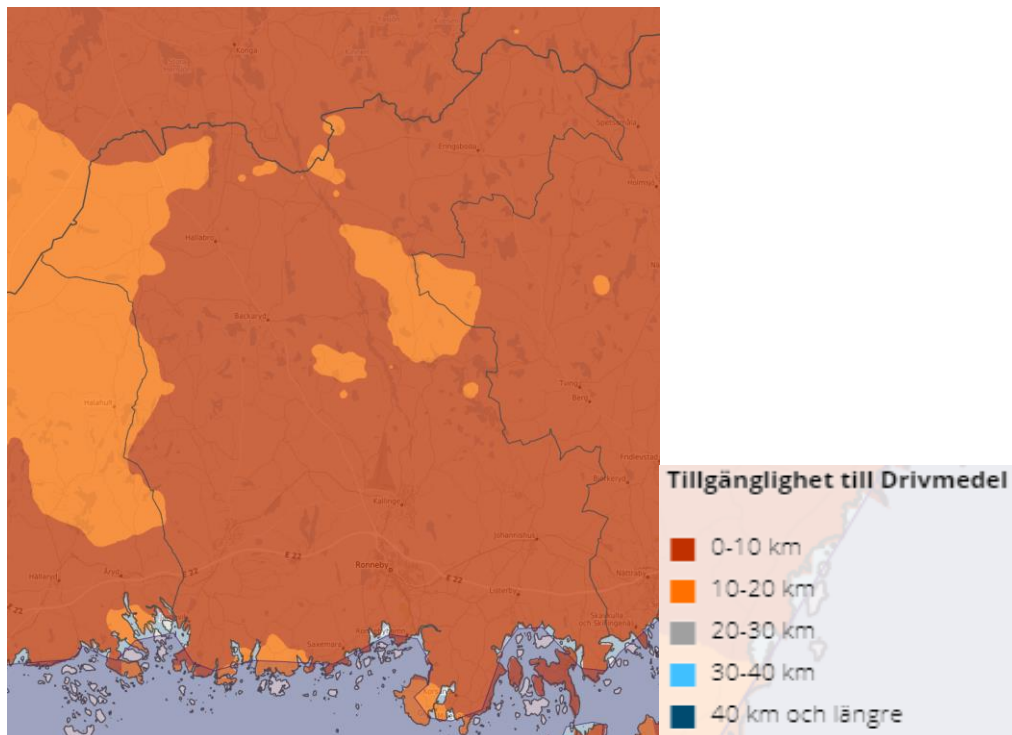

Bild 13. Tillgänglighet till drivmedelstationer i Ronneby kommun. Källa: PIPOS Serviceanalys.

5.3.3 Tillgänglighet till posttjänster

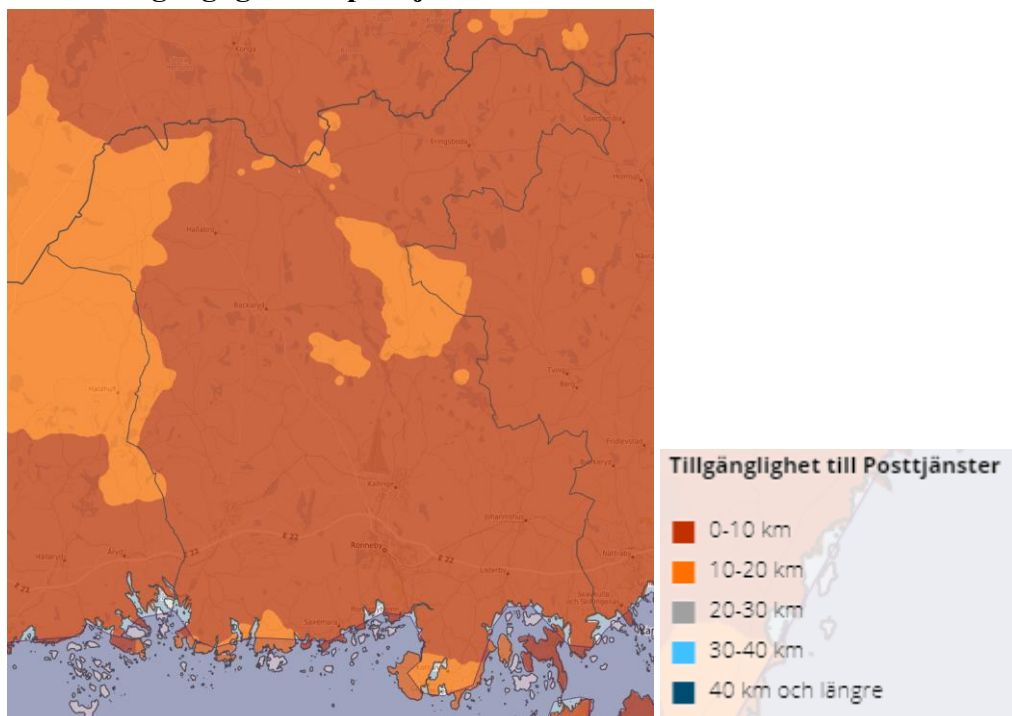

Bild 14. Tillgänglighet till posttjänster i Ronneby kommun. Källa: PIPOS Serviceanalys.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.3.4 Tillgänglighet till apotekstjänster

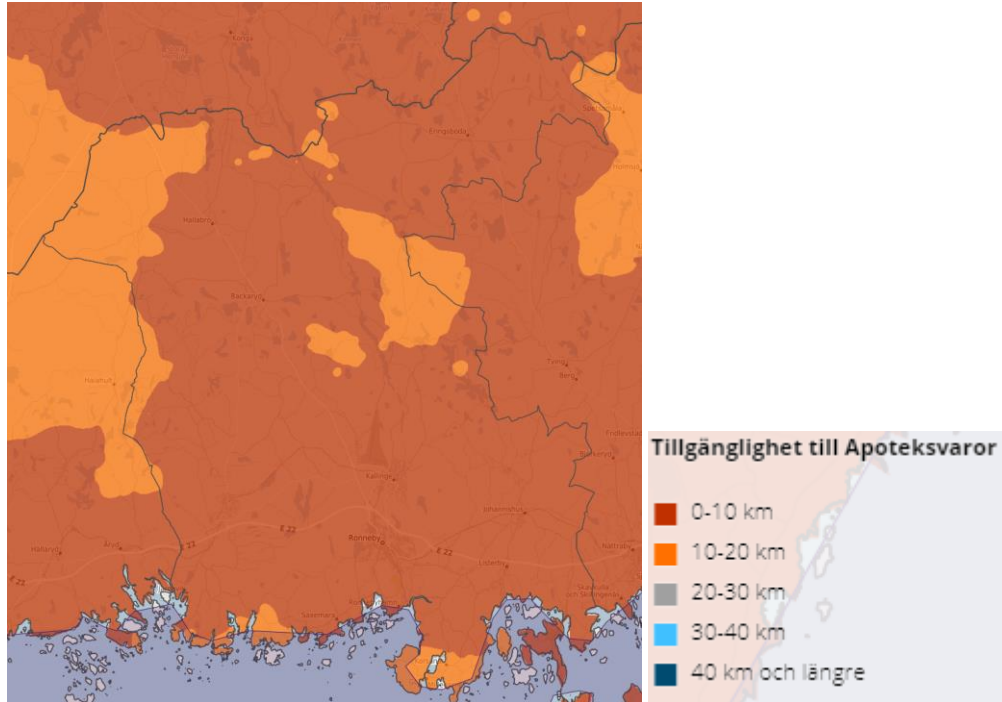

Bild 15. Tillgänglighet till apotekstjänster i Ronneby kommun. Källa: PIPOS Serviceanalys.

5.3.5 Tillgänglighet till kontantuttag

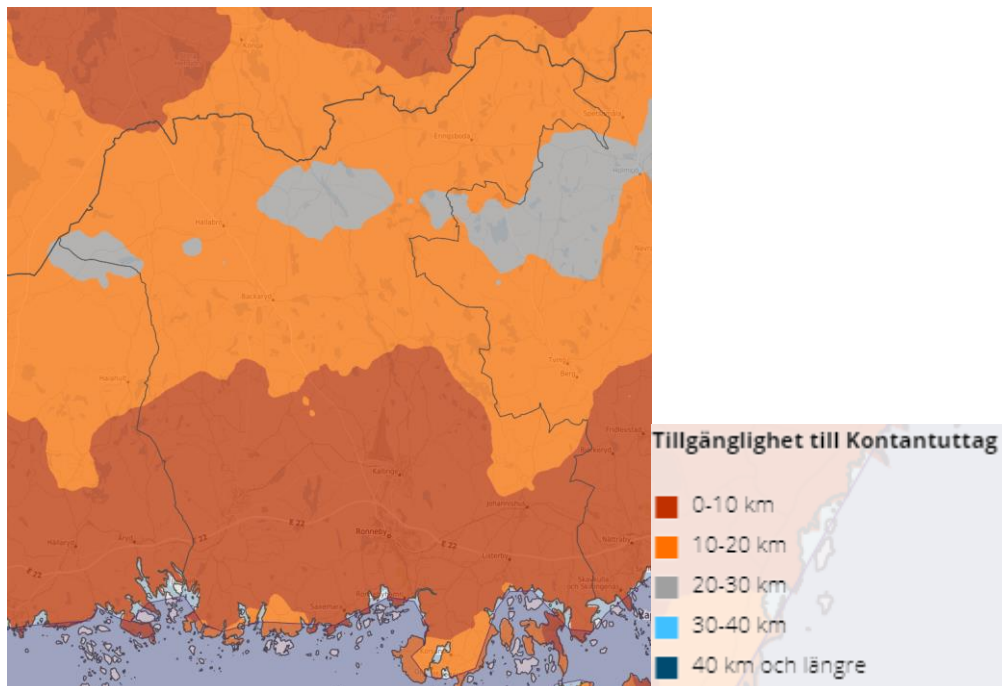

Bild 16. Tillgänglighet till kontantuttag i Ronneby kommun. Källa: PIPOS Serviceanalys.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.3.6 Tillgänglighet till betalningsförmedling

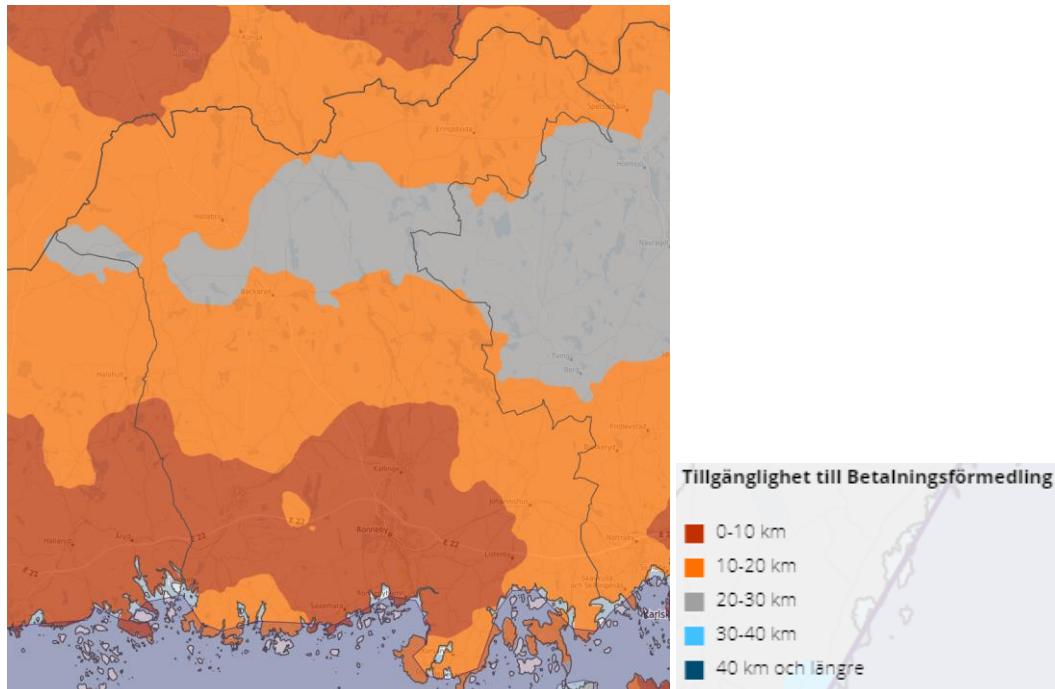

Bild 17. Tillgänglighet till betalningsförmedling i Ronneby kommun. Källa: PIPOS Serviceanalys.

5.3.7 Tillgänglighet till dagkassehantering

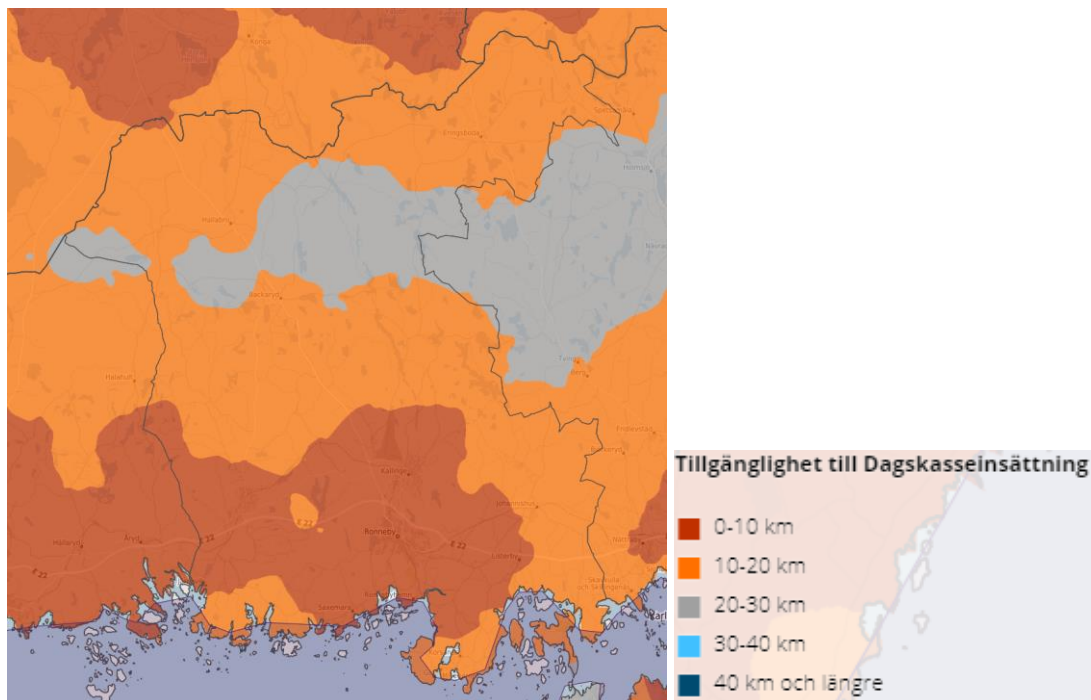

Bild 18. Tillgänglighet till dagkassehantering i Ronneby kommun. Källa: PIPOS Serviceanalys.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.4 Serviceutövare i Ronneby kommun

5.4.1 Dagligvaror fullsortiment

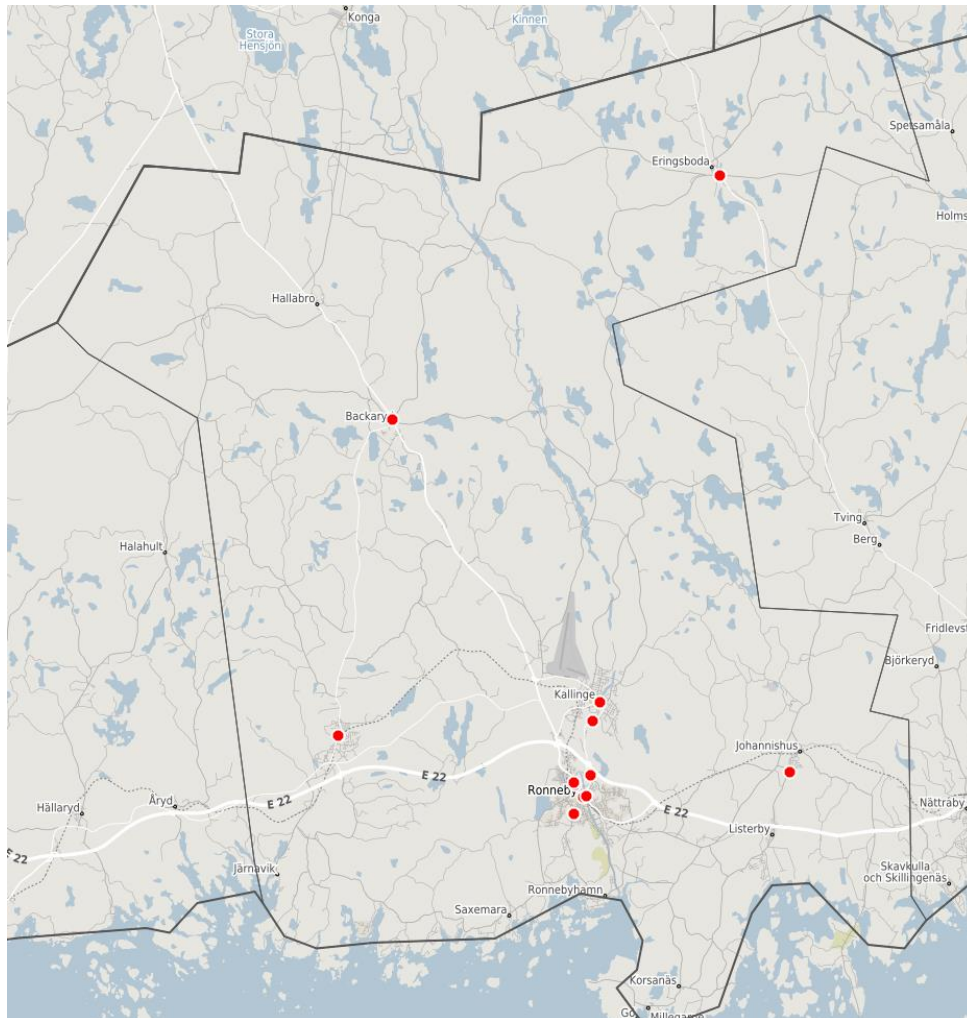

Bild 19. Dagligvarubutiker med fullsortiment i Ronneby kommun. Källa: Pupos Serviceanalys.

namn	adress	postnummer	postort	huvudmän
Ronnebys Färska Kött	Karlskronagatan 13	372 30	RONNEBY	Oklassad
ICA Nära Johannishus	Öster Marksvägen 1	372 75	JOHANNISHUS	ICA
Nära Dej Wesley's Kiosk	Kallingevägen 28	372 39	RONNEBY	Nära Dej
Maxi ICA Stormarknad Ronneby	Karlshamnsvägen 8	372 31	RONNEBY	ICA
WILLY:S Ronneby	Kungsgatan 33	372 30	RONNEBY	Willy:s
ICA Nära Träffpunkten	Värendsvägen 57	370 11	BACKARYD	ICA
HANDLAR'N Ronneby	Blasius Königsgatan 30A	372 35	RONNEBY	Handlar'n
Lidl Ronneby (Lidl 156)	Karlshamnsvägen 10	372 31	RONNEBY	Lidl
Frendo Kallinge	Ronnebyvägen 57	372 53	KALLINGE	Frendo
ICA Nära Bräkne-Hoby	Bräknevägen 24	372 61	BRÄKNE-HOBY	ICA
Eringsboda Macken	Ronnebyvägen 2	370 17	ERINGSBODA	Övriga butiksa
Coop Konsum Kallinge	Kockumsvägen 20	372 50	KALLINGE	Coop

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.4.2 Drivmedel

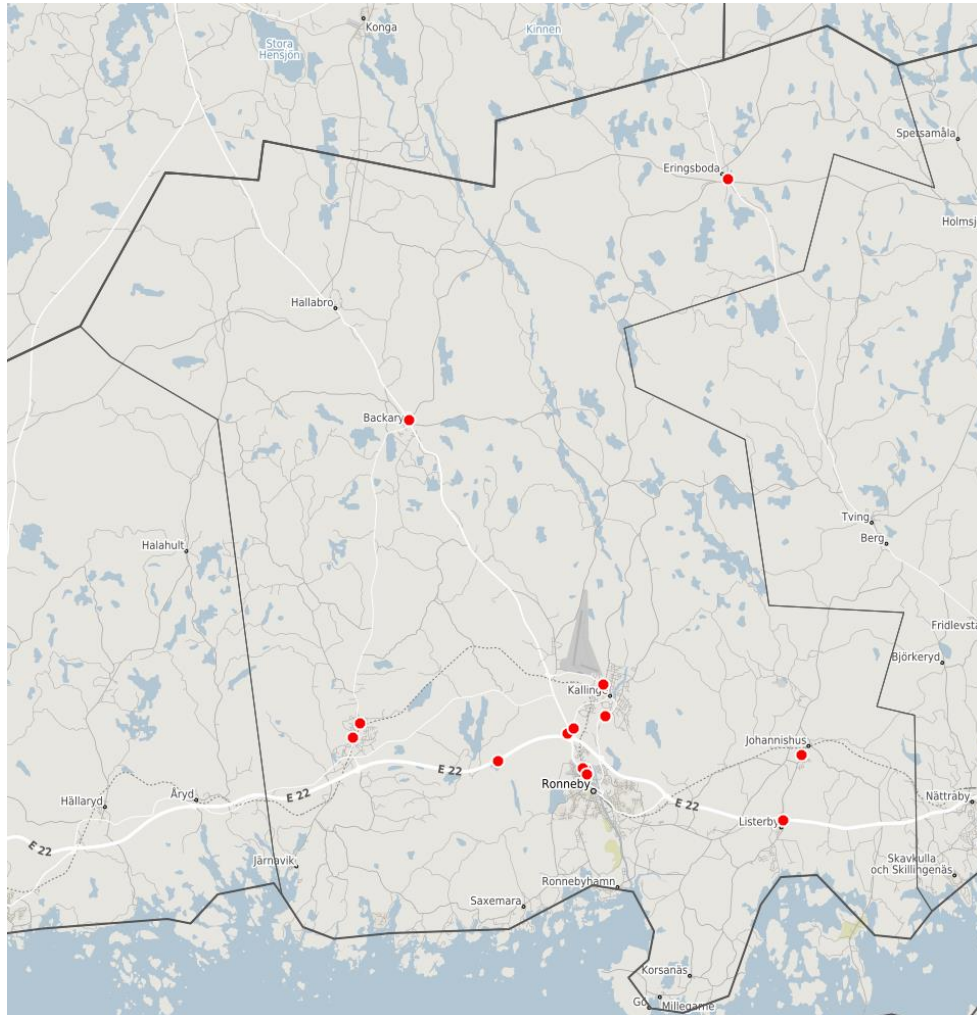

Bild 20. Drivmedelstationer i Ronneby kommun. Källa: Pupos Serviceanalys.

namn	adress	postnummer	postort	huvudmän
St1 Bräkne-Hoby, Bräknevägen 17	Bräknevägen 17	370 10	BRÄKNE-HOBY	St1 Energy AB
INGO Kallinge	Ronnebyvägen 57	372 53	KALLINGE	INGO
Qstar Backaryd	Värendsvägen 53	370 11	BACKARYD	Qstar
Shell Listerby, Byvägen 1 (Shell 7-Eleven)	Yxnarumsvägen 1	372 74	LISTERBY	Shell
PS Olje, Backarydsvägen	Backarydsvägen 12	372 61	BRÄKNE-HOBY	PS Olje AB
Smart Energy, Johannishus	Johannishus	372 75	JOHANNISHUS	Smart Energy
OKQ8 Ronneby	Plankgatan 5	372 31	RONNEBY	OKQ8
Ronneby, Galtsjön	Galtsjön 1	372 91	RONNEBY	Preem
St1 Ronneby, Karlshamnsvägen Sörbyvä	Sörbyvägen 1	372 31	RONNEBY	St1 Energy AB
Smart Energy, Eringsboda	Eringsboda	370 17	ERINGSBODA	Smart Energy
Qstar Kallinge	Kockumsvägen 62	372 50	KALLINGE	Qstar
OKQ8, Sörbydalsvägen	Sörbydalsvägen 14	111 11	OKÄND	OKQ8
Ronneby, Karlshamnsvägen 12 (Preem 4)	Karlshamnsvägen 12	372 31	RONNEBY	Preem
St1 Kallinge, Västervägen 1	Omloppsvägen 1	372 52	KALLINGE	St1 Energy AB

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.4.3 Posttjänster

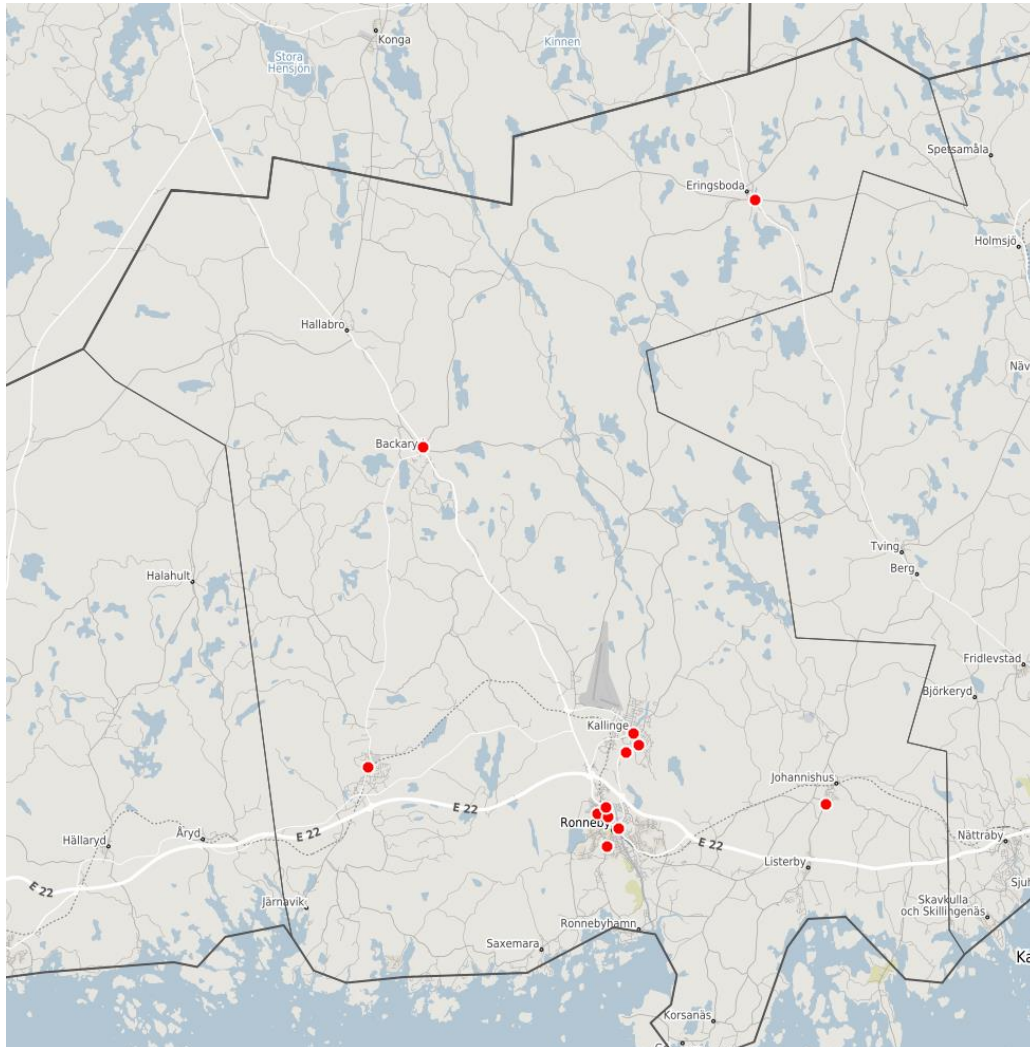

Bild 21. Leverantörer av posttjänster i Ronneby kommun. Källa: Pipos Serviceanalys.

namn	adress	postnummer	postort	huvudmän
PostNord Ronneby	Västra Industrigatan 3A	372 31	RONNEBY	PostNord
Direkten Rosa Kiosken	Hyndekullavägen 4	372 51	KALLINGE	DHL
Godishörnan	Kungsgatan 25	372 30	RONNEBY	DHL, UPS
ICA Nära Johannishus	Öster Marksvägen 1	372 75	JOHANNISHUS	DB Schenker, D
Maxi ICA Stormarknad Ronneby	Karlshamnsvägen 8	372 31	RONNEBY	DB Schenker, D
ICA Nära Träffpunkten	Värendsvägen 57	370 11	BACKARYD	DB Schenker, D
HANDLAR'N Ronneby	Blasius Königsgatan 30A	372 35	RONNEBY	Bussgods
Frendo Kallinge	Ronnebyvägen 57	372 53	KALLINGE	DB Schenker
OKQ8 Ronneby	Plankgatan 5	372 31	RONNEBY	DHL
ICA Nära Bräkne-Hoby	Bräknevägen 24	372 61	BRÄKNE-HOBY	DB Schenker, D
Eringsboda Macken	Ronnebyvägen 2	370 17	ERINGSBODA	PostNord
Coop Konsum Kallinge	Kockumsvägen 20	372 50	KALLINGE	PostNord

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

5.4.4 Apotekstjänster

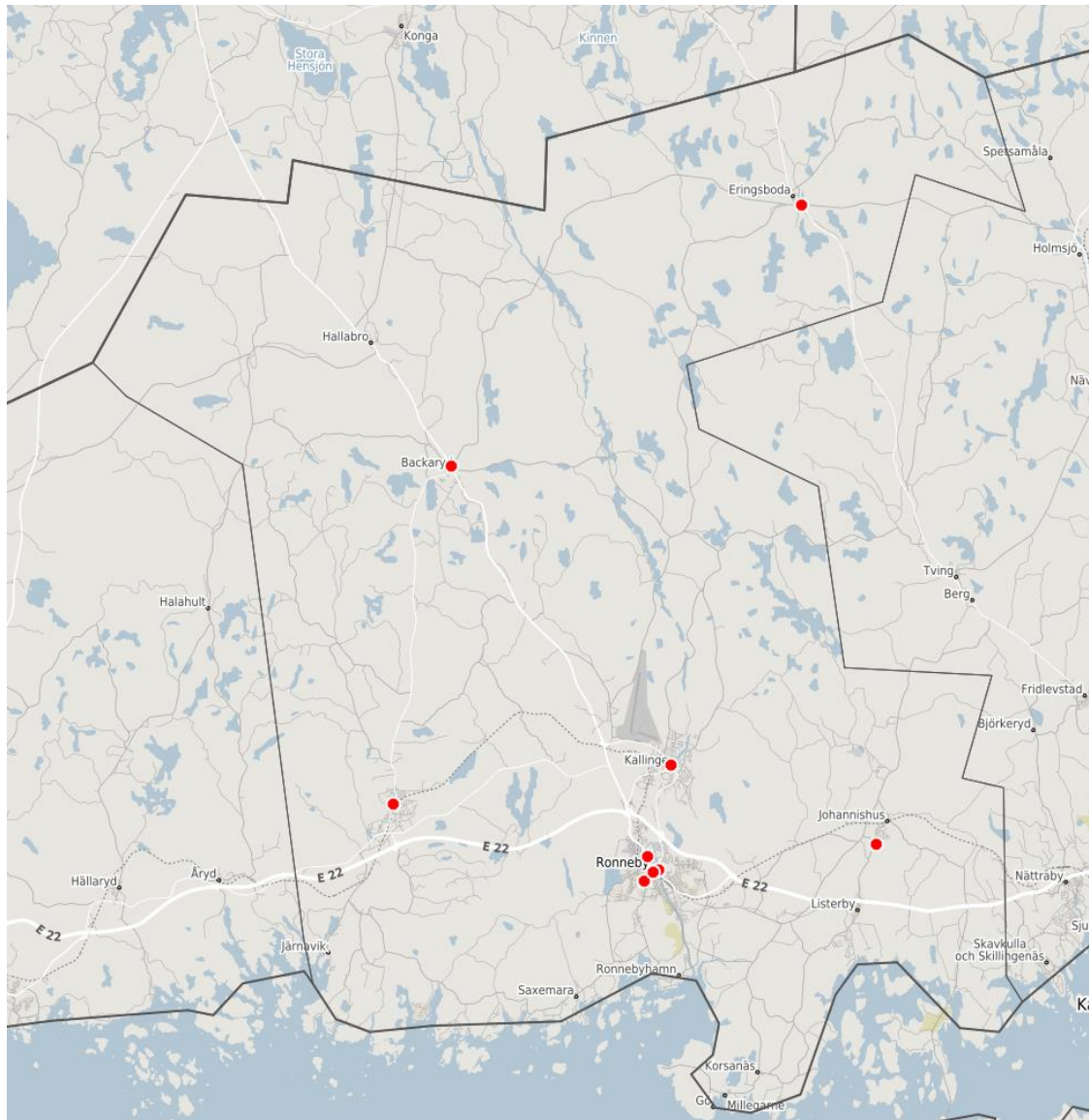

Bild 22. Leverantörer av apotekstjänster i Ronneby kommun. Källa: Pupos Serviceanalys.

namn	adress	postnummer	postort	huvudmän
ICA Nära Träffpunkten	Värendsvägen 57	370 11	BACKARYD	ICA
Kronans Apotek Kallinge	V Kockumsvägen 32	372 50	KALLINGE	Kronans Apotek
Kronans Apotek Ronneby	Kungsgatan 33	372 30	RONNEBY	Kronans Apotek
Apotek Hjärtat ICA Maxi Ronneby	Karlshamnsvägen 8	372 31	RONNEBY	Apotek Hjärtat
Apoteket Snäckan	Hälsovägen 2	372 32	RONNEBY	Apoteket
ICA Nära Johannishus	Öster Marksvägen 1	372 75	JOHANNISHUS	ICA
ICA Nära Bräkne-Hoby	Bräknevägen 24	372 61	BRÄKNE-HOBY	ICA
Eringsboda Macken	Ronnebyvägen 2	370 17	ERINGSBODA	SVH
Apoteksgruppen Ronneby	Övre Brunnsvägen 2	372 36	RONNEBY	Apoteksgrupp

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

5.4.5 Besöks- och medborgarinformation

I Ronneby kommun finns olika informationspunkter, s.k. InfoPoints. Många av dessa finns på landsbygden och kan ses som en förlängd arm av Ronneby turistinformation. En InfoPoint är en bemannad turistserviceplats och syftar till ökad tillgänglighet och service till kommuninvånare och besökare.

En InfoPoint är utmärkt med det vit/gröna InfoPoint-märket (registrerat varumärke). Det kan till exempel vara en butik, restaurang eller fordon där besökare kan få lokal turistisk information av den befintliga personalen/bemanningen som har fått en speciell utbildning. Platserna blir ett komplement till turistinformationen i centrala Ronneby.

InfoPoints finns i Hallabro, Eringsboda, Galtsjön och på Torkö.

Bild 23. Logotypen för InfoPoints

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

5.5 Fibernät

Det kommunala bolaget Miljöteknik har ett uppdrag från kommunfullmäktige att erbjuda alla företag och permanentboende en fiberanslutning. Detta arbete är påbörjat och pågår. Man räknar med att alla permanentboenden och företag som beställer kommer vara anslutna under 2021. I Bild 24 framgår utbyggnaden av fiber i Ronneby kommun.

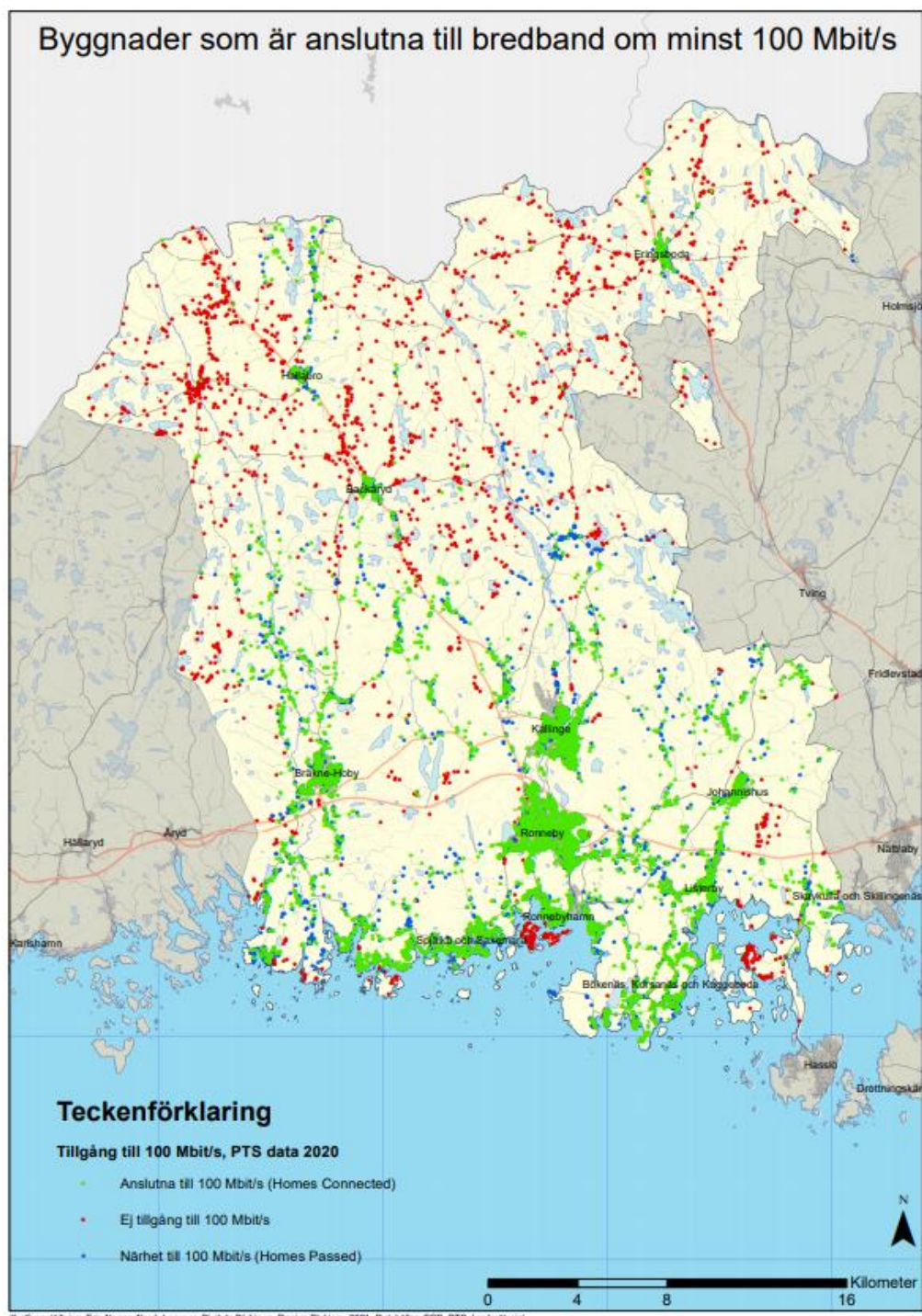

Bild 24. Tillgång till 100 Mbit/s. Kartan bygger sammanställd statistik från Post & Telestyrelsens bredbandskartläggning där alla nätägare varje år tillfrågas om utbyggnadsläget.

Förklaring till definitioner i Bild 24:

Homes connected = Bygghuset är fysiskt anslutet till bredband om minst 100 Mbit/s. Anslutningen är dragen och kopplad till aktiv utrustning. Fastighetsägaren ska kunna erhålla en internetanslutning inom 5-10 arbetsdagar efter beställning.

Homes passed = En bredbandsanslutning finns i närheten men är inte dragen hela vägen fram till bygghuset. Inom tätort är definitionen att anslutningspunkt finns på samma sida av gatan och inom samma ental av gatunummer d.v.s. om adressen är Gatan 3 så ska en anslutning finnas vid nr. 1,5,7 eller 9. På landsbygden så ska anslutningen finnas vid det som anses vara tomtgränsen men max 100 m från bygghuset.

Ej anslutna byggnader är de som ligger utanför täckningsområdet för *homes connected* och *homes passed*.

6 Analys

6.1 Generell tillgänglighet till service i Ronneby kommun

Ur bilderna under rubrik 5.3 framgår att tillgänglighet till service är relativt god i Ronneby vad det gäller dagligvarubutiker med fullsortiment, drivmedelstationer, leverantörer av posttjänster och leverantörer av apotekstjänster. Avståndet till en serviceutövare inom dessa kategorier är aldrig längre än 10-20 km.

Vad det gäller tillgänglighet till kontantuttag, betalningsförmedling och dagkassahantering är dock utmaningarna större. I delar av norra kommunen är avståndet till dessa 20-30 km.

För samtliga beskrivna orter gäller att hög sårbarhet råder, det finns oftast bara en aktör per serviceslag med undantag för Bräkne-Hoby. Detta innebär att avstånd för boende och företag i området kommer att öka i betydande omfattning om servicen i området upphör. I Hallabro finns ingen dagligvaruhandel och ortsborna är hänvisade till Backaryd, varför det är viktigt att arbeta för att servicen i norra delen av kommunen upprätthålls och utvecklas. Vad det gäller Saxemara saknas helt serviceutövare, vilket kan vara en utmaning för ortens utveckling.

6.2 Olika målgruppers behov av service

6.2.1 Invånares behov av service

Invånarna i Ronneby kommun är de som i högst utsträckning använder servicen i kommunen. Dessutom finns det naturligtvis invånare som pendlar in från de gränsande kommunerna Karlshamn, Karlskrona och även kommunerna norr om Ronneby som använder servicen. Tillgången till grundläggande service är en viktig del när människor väljer att bo, flytta till och skaffa fritidshus i kommunen.

När det gäller kommunal medborgarservice, kan en s.k. ”rullande medborgarservice” vara ett sätt att öka tillgängligheten till service på landsbygderna. Genom ett schema kommer då medborgarservice att finnas på plats under vissa tidpunkter på ett antal orter på landsbygderna, där invånarna kan komma i kontakt med kommunen, ställa frågor, få ta del av information m.m. Ronneby kommun har tillsammans med Ronneby kommunbyrå ambitionen att prova ett koncept för detta under 2021 och 2022.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

När det gäller dagligvaruhandeln finns ett gott utbud i tätorten och butikerna har ett bekvämt och tillgängligt läge, med undantag för de som bor i norra delen av kommunen, där det kan handla om en sträcka på upp till 10 km eller längre till närmaste tätort och ännu längre till Ronneby tätort.

Bibliotek, skolor, apotek, vård och omsorg är också viktiga funktioner. Tillgång till sociala mötesplatser, aktiva föreningar är viktiga för inkludering, gemenskap, bra hälsa och god livskvalitet. Fritidsgårdar är viktiga mötesplatser för barn och unga. På landsbygden utvecklas detta inte sällan till mötesplatser för barn, unga och vuxna. En värdefull utveckling för lokalsamhället, där umgänge över generationsgränser är berikande. Genom kulturen skapas många sociala mötesplatser. I de mindre tätorterna på landsbygden erbjuder bibliotek, församlingar, konstnärligt aktiva och många samhällsföreningar möjlighet att ta del av kulturupplevelser. Föreningen Kultur i byarna, arbetar aktivt och framgångsrikt för att främja kulturutbudet på landsbygden.

Ändrade köpbeteenden som internethandeln konkurrerar allt mer om butikernas kundunderlag, främst vad gäller butiker med icke-dagligvaruutbud som kläder, teknik och skor. Detta kan även innebära att det istället ökar servicegraden på landsbygderna, eftersom invånarna på landsbygden nu har samma utbud som de i städerna.

6.2.2 Företagens behov av service

Näringslivets behov av service skiljer sig från boendes behov av service. Grundläggande service såsom livsmedelsförsörjning kan vara viktigast för boende och för företagen kan tjänster som dagkassehantering vara den viktigaste servicen för en företagares verksamhet. Kraven på samma sorts service kan skilja sig åt då exempelvis ett åkeri kan ha helt andra krav på drivmedelsstationer än vad privatpersoner har. Ett annat exempel kan vara företagets behov av väl fungerande post- och paketombud. Även servicefunktioner som återvinningscentraler har stor betydelse för olika branscher och industriföretag i kommunen och dessa ombesörjs av kommunen.

6.2.3 Besökarnas behov av service

Även besökare är i behov att nyttja samma service som de boende i kommunen men givetvis under en kortare tidsperiod. Besöksnäringen är som störst under sommarhalvåret men kommunens turistbyrå är en året-runt-öppen fysisk och digital informationsplats, dock med återhållsamma öppettider under lågsäsong. Ronneby kommun har både svenska och utländska besökare, både inom jobbet och på fritiden. Efter svenska besökare kommer turister från t ex Tyskland och Danmark. Många reser med husbilar och husvagnar och i dagsläget finns en campingplats i Kuggeboda, Järnavik, Ekenäs, Hjorthålan samt på Saxemara. Det finns även ställplatser för husbilar i Ronneby hamn och Rönninge.

6.3 Sårbara grupper och framtida utveckling

Vissa grupper av invånare riskerar att inte längre klara sina inköp och/eller ärenden själva utan blir beroende av annans hjälp. De som exempelvis inte kan ta del av ny teknik till exempel fibernät därför att den inte finns (ännu), inte har körkort eller som inte har tillgång till bil eller kollektivtrafik, riskerar att marginaliseras och därmed ställas vid sidan av utvecklingen. Detta gäller även för invånare med funktionsvariationer. Många är därför också beroende av att kollektivtrafiken håller acceptabel nivå.

Det blir viktigt att arbeta för invånarnas behov. Så länge fibernätet inte är helt utbyggt på landsbygden får invånarna inte tillgång till snabb, stabil och driftsäker uppkoppling mot omvärlden som ger dem möjligheter att handla online och därmed få samma utbud som invånarna i Ronneby och Kallinge. En bra

fungerande uppkoppling är även avgörande i kriser och krig och möjliggör distans- och skolarbete samt distansstudier, tillgång till information och kommunikation samt ger tillgång till befintliga och framtida tjänster för sjukvård, villalarm, trygghetslarm, banktjänster, med mera.

Samtidigt utgör också det digitala utanförskapet en utmaning, där många äldre sällan eller aldrig använder internet för inköp eller för andra ärenden. I orter med en högre andel äldre bland befolkningen, som t.ex. Bräkne-Hoby och Eringsboda, kan det därför vara särskilt viktigt att verka för att dagligvaruhandeln blir kvar. På dessa och andra orter med begränsat utbud av butiker och ofta obefintligt utbud av bankkontor kan det också vara särskilt angeläget att verka för att minska det digitala utanförskapet.

Vad gäller kommunens hållbarhetsarbete där lokala lösningar utvecklas för globala utmaningar samtidigt som invånare på landsbygden behöver bilen som transportmedel behövs utbyggnad av alternativa drivmedel i syfte att uppnå klimatmålen kring fossiloberoende, till exempel laddstolpar.

6.4 Relevansen av de strategiska noderna

Region Blekinge har identifierat strategiska noder för utveckling med fullskaligt och icke fullskaligt utbud. Dessa speglar väl ortsstrukturen och de strategiska sambanden även inom kommunen, inte minst vad det gäller deras funktion för tillgängligheten till service i sina närområden. Järnavik är inte utpekad som en strategisk nod, trots att orten är viktig för sitt omland och inte minst kopplingen till skärgården. Järnavik är också en av de mest besökta platserna i Ronneby kommun.

7 Kommunala mål

Ronneby kommun ställer sig bakom de utpekade regionala strategiska noderna. Utöver dessa, anser Ronneby kommun att Järnavik har särskild betydelse för tillgängligheten för service vad det gäller skärgårdsområdena.

Ronneby kommuns mål för servicearbetet är därför att:

- **verka för att bibehålla servicenivån i de orter som idag har ett fullskaligt utbud: Bräkne-Hoby och Johannishus**
- **verka för att de orter som idag har ett icke-fullskaligt utbud ska utvecklas mot ett fullskaligt utbud. Detta gäller Eringsboda, Hallabro-Backaryd, Listerby-Kuggeboda, Saxemara samt Järnavik.**

Ronneby kommun anser därför att det är de strategiska noderna samt Järnavik som ska prioriteras enligt förordningen om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Utöver detta har kommunen som ambition att den befintliga servicenivån i hela kommunen så långt som möjligt ska bibehållas men även utvecklas så att en tillfredsställande serviceförsörjning tryggas.

Det ska finnas service för alla som bor och arbetar, startar och driver företag och vistas som besökare i kommunen. Servicenivån i kommunen ska hålla en sådan nivå att den bidrar till att attrahera fler människor som vill bo, verka och besöka Ronneby kommun.